

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครอง จังหวัดปัตตานี*

MANAGEMENT ACCORDING TO THE PRINCIPLES OF GOOD GOVERNANCE OF THE SECURITY AFFAIRS ADMINISTRATOR GROUP UNDER THE PATTANI PROVINCIAL ADMINISTRATIVE OFFICE

เกรียงไกร เอกเกื้อบุญ

Kreangkai Ekkuaaboon

นักวิชาการอิสระ กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

Independent Scholar, Bangkok, Thailand

Corresponding author E-mail: securant_tum@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี จำนวน 36 คน ได้เลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ ได้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย อายุ เพศ และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน และตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open - ended) สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความเสมอภาค

คำสำคัญ: การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, กลุ่มงานความมั่นคง, ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

Abstract

The objective of this research article was to study the management of security affairs by the administrators under the Pattani Provincial Administrative Office in accordance with the principles of good governance. This research employed a quantitative approach. The participants consisted of 36 individuals selected through purposive sampling. The research instrument used

* Received 2 October 2025; Revised 30 October 2025; Accepted 30 October 2025

for data collection was a questionnaire, which had been validated by experts for quality assurance. The questionnaire was divided into three parts: Part 1 comprised general demographic information of the respondents, including age, gender, and education level, presented in a checklist format; Part 2 consisted of a rating - scale questionnaire assessing the level of good governance practice as perceived by the personnel; and Part 3 consisted of open - ended questions. Descriptive statistics, specifically mean and standard deviation, were used to analyze the data regarding the level of good governance practices among the executives, as perceived by the personnel. The research findings revealed two key aspects: 1) General demographic information: Most respondents were female, aged between 41 and 50 years, and held a bachelor's degree; and 2) The level of good governance practices among the executives, as perceived by the personnel, was rated at a high level across all dimensions. The highest average score was in the dimension of transparency, followed by the rule of law, value for money, participation, accountability, and equity, respectively.

Keywords: Management According, Good Governance, Security Affairs Administrator, Pattani Provincial Administrative Office

บทนำ

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหรือโดยทั่วไปเรียกว่า ธรรมาภิบาล เป็นการปกครองที่เป็นธรรม (อภิชัย พิทยานุรักษ์กุล, 2566) และเป็นแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการที่ดีที่ส่งผลต่อความสำเร็จขององค์กรทุกระดับ (ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์, 2568) จึงได้รับการกล่าวถึงมากที่สุดในปัจจุบัน หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ประกอบด้วย 1) หลักความโปร่งใส 2) หลักนิติธรรม 3) หลักความคุ้มค่า 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความเสมอภาค (กฤษฎา ฉิมพลีวัฒน์, 2568); (ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว และคณะ, 2564) ธรรมาภิบาลได้ถูกกำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบแบบแผนในหลายระดับ เริ่มต้นตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 และถูกนำเสนอเป็นครั้งแรกโดยองค์กรระหว่างประเทศ คือ ธนาคารโลกและองค์การพัฒนาแห่งสหประชาชาติซึ่งมีความหมายสากล คือ ระบบโครงสร้างและกระบวนการต่าง ๆ ที่วางกฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของประเทศโดยเฉพาะภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเกิดผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ และไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์ ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้นมาจากความร่วมมือของสถาบันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสังคมพลเมือง บทบาทของรัฐก็คือเป็นผู้ที่มีบทบาทในการวางรากฐานและรักษากฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลของรัฐนั้นต้องอาศัยระบบบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้กฎหมายและนโยบายที่โปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ (ณภัทร พันภัย และคณะ, 2565)

การบริหารราชการในที่ทำกรปกครองจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมการปกครอง พ.ศ. 2559 ดำเนินการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมในเขตพื้นที่จังหวัด กำกับ ดูแล และสนับสนุนการปฏิบัติงานของที่ทำกรปกครองอำเภอและที่ทำกรปกครองกิ่งอำเภอ ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย แบ่งโครงสร้างภายในออกเป็น 4 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานปกครอง กลุ่มงานความมั่นคง กลุ่มงานการเงินและบัญชี และกลุ่มงานอำนวยความสะดวก (คำสั่งกรมการปกครอง, 2562) โดยเฉพาะกลุ่มงานความมั่นคง เป็นกลุ่มงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด

เพราะมีภารกิจหลักในการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย จัดระเบียบสังคม แก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชน และส่งเสริมการปรองดอง การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในกลุ่มงานความมั่นคงก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน ผู้รับบริการ ทำให้ประชาชนมีความยอมรับนับถือ และเกิดความเชื่อมั่นว่ามีความตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุข ของประชาชนอย่างแท้จริง ไม่ใช่เข้ามาเพื่อตักตวงผลประโยชน์เพื่อตนเองและพวกพ้อง (พิชัยรัฐ หมิ่นด้วง และนันทพงษ์ กลิ่นจำปา, 2564)

กลุ่มงานความมั่นคง ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานโดยมีผู้บริหารเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน รวมถึงเสริมสร้างความตระหนักรู้ให้แก่บุคลากรภายในกลุ่มงานเพื่อเป็นต้นแบบในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามจากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้บริหารยังขาดข้อมูลและสารสนเทศที่สะท้อนระดับความรู้ของบุคลากรเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประเด็นดังกล่าวยังไม่มีการศึกษาวิจัยอย่างเป็นระบบ อันอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้ผู้บริหารขาดข้อมูลสะท้อนกลับที่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์วางแผน และพัฒนาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจในการทำวิจัย เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี เพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการบริหารงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะก่อให้เกิดระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี จำนวน 36 คน เลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากการศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ทำการปกครอง ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.50 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) อยู่ที่ 0.60 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย อายุ เพศ และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับของ (Likert Scale) ข้อคำถามครอบคลุมหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้าน จำนวน 15 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด (Open - ended) เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1) ได้ประสานงานเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและนำส่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นผ่าน google form ไปยังผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี 2) นำแบบสอบถามที่ได้รับมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และ 3) นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557)

4.50 - 5.00 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง มีการใช้หลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี แสดงได้ดังตารางที่ 1 - 5

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 31 ปี	13	36.11
31 - 40 ปี	7	19.44
41 - 50 ปี	16	44.44
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามอายุของกลุ่มเป้าหมาย 36 คน ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปีมากที่สุด จำนวน 16 คนเป็นร้อยละ 44.44 รองลงมาอายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 13 คน เป็นร้อยละ 36.11 และอายุ 31 - 40 ปี จำนวน 7 คน เป็นร้อยละ 19.44 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน และร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	10	27.78
หญิง	25	69.44
อื่น ๆ	1	2.78
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามเพศของกลุ่มเป้าหมาย 36 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด ซึ่งมีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 69.44 เป็นเพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 27.78 และเพศอื่น ๆ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ปริญญาตรี	18	50.00
ปริญญาโท	13	36.11
ปริญญาเอก	5	13.89
รวม	36	100.00

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มเป้าหมาย 36 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด มีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 จบการศึกษาระดับ

ปริญญาโท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11 และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 13.89 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและอันดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	N=36		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านหลักความคุ้มค่า	4.24	0.01	มาก	3
ด้านหลักความรับผิดชอบ	4.18	0.04	มาก	5
ด้านหลักความโปร่งใส	4.34	0.03	มาก	1
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.20	0.02	มาก	4
ด้านหลักนิติธรรม	4.27	0.02	มาก	2
ด้านหลักความเสมอภาค	4.17	0.87	มาก	6
รวม	4.23	0.32	มาก	

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี รายด้านและรายข้อตามอันดับ

ด้าน	รายการประเมิน	N = 36		ระดับ
		$\bar{X}$	S.D.	
ด้านหลักความโปร่งใส	1. มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงาน	4.31	0.72	มาก
	2. มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม	4.39	0.70	มาก
	3. มีการแจ้งข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง	4.31	0.78	มาก
	รวม	4.34	0.03	มาก
ด้านหลักนิติธรรม	1. มีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน	4.22	0.67	มาก
	2. มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ	4.31	0.70	มาก
	รวม	4.27	0.02	มาก
ด้านหลักความคุ้มค่า	1. มีการดำเนินการอย่างครบถ้วน ทั้งการวางแผน ระบบการทำงาน และการแก้ปัญหา	4.21	0.71	มาก
	2. มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน	4.25	0.72	มาก
	3. มีการบริหารจัดการที่ได้ผลงานที่คุ้มค่า เมื่อเทียบกับเป้าหมาย งบประมาณ และเวลาที่ใช้ไป	4.31	0.74	มาก
	4. สามารถแนะแนวทาง แก้ไขปัญหาการทำงาน หรือแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นจากการทำงานของหน่วยงาน	4.17	0.73	มาก
	รวม	4.24	0.01	มาก

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี รายด้านและรายข้อตามอันดับ (ต่อ)

ด้าน	รายการประเมิน	N = 36 $\bar{X}$	ระดับ S.D.	ด้าน
ด้านหลักการมีส่วนร่วม	1. เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้	4.31	0.67	มาก
	2. มีการใช้กระบวนการตัดสินใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง	4.08	0.70	มาก
	รวม	4.20	0.02	มาก
ด้านหลักความรับผิดชอบ	1. มีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่และศักยภาพของตนเอง	4.19	0.84	มาก
	2. มีการปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังและรับผิดชอบต่อสังคม	4.17	0.76	มาก
	3. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และยอมรับผลการดำเนินงาน ทั้งรับผิดชอบและรับชอบ	4.17	0.76	มาก
	รวม	4.18	0.04	มาก
ด้านหลักความเสมอภาค	1. มีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ กลั่นแกล้ง เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์	4.17	0.87	มาก
	รวม	4.17	0.87	มาก

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความเสมอภาค ($\bar{X} = 4.27, 4.24, 4.20, 4.18,$ และ 4.17 ตามลำดับ) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงาน และมีการแจ้งข้อมูลที่เป็นและเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง

ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ และมีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีการบริหารจัดการที่ได้ผลงานที่คุ้มค่า เมื่อเทียบกับเป้าหมาย งบประมาณ และเวลาที่ใช้ไป มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน และมีการดำเนินการอย่างครบถ้วน ทั้งการวางแผน ระบบการทำงาน และการแก้ปัญหา

ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้ และมีการใช้กระบวนการตัดสินใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่และศักยภาพของตนเอง มีการปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังและรับผิดชอบต่อสังคม และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และยอมรับผลการดำเนินงาน ทั้งรับผิดชอบและรับชอบ

ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ กลั่นแกล้ง แครพคักคี่ศรีของความเป็นมนุษย์

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความเสมอภาค ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงการบริหารงานของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างเป็นนามธรรมทำให้ผู้ปฏิบัติงานในกลุ่มงานความมั่นคงสามารถรับรู้และนำไปปฏิบัติตามได้ ส่งผลให้ประชาชนเกิดการยอมรับนับถือและเชื่อมั่นว่ามีความตั้งใจปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนอย่างแท้จริง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ด้านหลักความโปร่งใส โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เนื่องจากผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงมีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม มีระบบการตรวจสอบการทำงานภายในหน่วยงาน และมีการแจ้งข้อมูลที่จำเป็นและเป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและถูกต้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภินพ ปัญญาวัฒน์ และโกศล สอดส่อง ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีการปรับกลไกและวิธีการทำงานให้มีความโปร่งใสและให้ประชาชนตรวจสอบได้ มีมาตรการและขับเคลื่อนเกี่ยวกับการร้องเรียนด้านการต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน (อภินพ ปัญญาวัฒน์ และโกศล สอดส่อง, 2568) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของชมภูษ พุฒิเนตร เอกเกื้อบุญ และคณะ ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การบริหารงานโปร่งใสโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับทราบเสมอ (ชมภูษ พุฒิเนตร เอกเกื้อบุญ และคณะ, 2568)

ด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติ และมีการกำหนดขอบเขต อำนาจ และหน้าที่ในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาพรรณ โคตรชัย และชาญยุทธ หาญชนะ ที่ได้วิจัยเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอหนองน้ำคำ จังหวัดขอนแก่น การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ มีการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับของการปฏิบัติงานไว้ชัดเจน รองลงมา ระเบียบ ข้อบังคับ ที่ออกโดยองค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ มีความเป็นธรรมแก่ประชาชน (วิภาพรรณ โคตรชัย และชาญยุทธ หาญชนะ, 2568) และสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของดนัย ลามคำ และคณะที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาหนองห่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารเทศบาลเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมาย รองลงมาคือ เทศบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับทราบเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะส่งผลบังคับใช้กับหมู่บ้าน และบุคลากรของเทศบาลปฏิบัติต่อประชาชนโดยยึดหลักความถูกต้องตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับ (ดนัย ลามคำ และคณะ, 2567)

ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีการบริหารจัดการที่ได้ผลงานที่คุ้มค่า เมื่อเทียบกับเป้าหมาย งบประมาณ และเวลาที่ใช้ไป มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน และมีการดำเนินการอย่างครบถ้วน ทั้งการวางแผน ระบบการทำงาน และการแก้ปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาหนองแวงแก้มหอม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี พบว่า การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดทำทะเบียนคุมครุภัณฑ์ต่าง ๆ อย่างชัดเจนเป็นปัจจุบันและควบคุมการใช้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และประโยชน์ต่อส่วนรวม มีการต่อรองราคากับผู้รับจ้างในการจัดซื้อ จัดจ้าง ให้ได้ราคาที่ต่ำกว่างบประมาณที่ตั้งไว้ เพื่อให้มีงบประมาณเหลือไปดำเนินการในโครงการอื่นเพิ่มขึ้น และทำให้ประชาชนได้รับผลประโยชน์มากขึ้น (วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง, 2567) และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฌณภัทร พันภัย และคณะ ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล ในการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย ผลการวิจัยได้กล่าวว่า หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยให้เมืองหรือประชาชนมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน (ฌณภัทร พันภัย และคณะ, 2565)

ด้านหลักการมีส่วนร่วม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้ และมีการใช้กระบวนการตัดสินใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรยุทธ สถาปนาศุภกุล และสมยศ ปัญญา มาก ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พื้นที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักการมีส่วนร่วม มีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ จัดจ้าง และมีการเปิดโอกาสให้ประชาชน เสนอความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ (วรยุทธ สถาปนาศุภกุล และสมยศ ปัญญา มาก, 2561)

ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยเรียงตามลำดับได้ดังนี้ มีระบบให้บุคลากรตระหนักในความรับผิดชอบต่อหน้าที่และศักยภาพของตนเอง มีการปฏิบัติงานที่สนองต่อความคาดหวังและรับผิดชอบต่อสังคม และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และยอมรับผลการดำเนินงาน ทั้งรับผิดชอบและรับชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พิชัยรัฐ หมั่นด้วง และนัสพงษ์ กลิ่นจำปา ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลนาหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมากเนื่องจากบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย (พิชัยรัฐ หมั่นด้วง และนัสพงษ์ กลิ่นจำปา, 2564) และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของวรยุทธ สถาปนาศุภกุล และสมยศ ปัญญา มาก ที่ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พื้นที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความ

รับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการเอาใจใส่ต่อปัญหาของประชาชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้บริการต่าง ๆ ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (วรยุทธ สถาปนาสกุล และสมยศ ปัญญามาก, 2561)

ด้านหลักความเสมอภาค พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ กลั่นแกล้ง เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว และคณะ ที่ได้วิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานด้านหลักความเสมอภาคอยู่ในระดับมาก (ศราวุฒิ ดาวกรงแก้ว และคณะ , 2564) และสอดคล้องเชื่อมโยงกับผลการวิจัยของ ศิริประภา พัฒลม ได้วิจัยเรื่องการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบาศาล จังหวัดลพบุรี พบว่า การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการในหลักความเสมอภาค ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ องค์การมีระบบการจัดสรรทรัพยากรและงบประมาณที่คำนึงถึงความต้องการและผลประโยชน์ของคนทุกกลุ่ม โดยไม่เลือกปฏิบัติ คือองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหินบังคับใช้ระเบียบ ข้อบังคับของบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานให้ถือปฏิบัติด้วยความเสมอภาคเท่าเทียม (ศิริประภา พัฒลม, 2564)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ที่สำคัญ กล่าวคือ ผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี ได้นำธรรมาภิบาลทั้ง 6 ประการ มาใช้ในการบริหารงานเนื่องจากกลุ่มงานความมั่นคงเป็นกลุ่มงานที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด เพราะมีภารกิจหลักในการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อย จัดระเบียบสังคม แก้ไขปัญหาความขัดแย้งของประชาชน และส่งเสริมการปรองดอง การสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในกลุ่มงานความมั่นคงก่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ 1) หลักความโปร่งใส มีการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เผยแพร่ข้อมูลของหน่วยงานอย่างเปิดเผย และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรีตามความเหมาะสม 2) หลักนิติธรรม มีการบริหารงานด้วยความเป็นธรรม เสมอภาคและไม่เลือกปฏิบัติเหมาะสม 3) หลักความคุ้มค่า มีการบริหารจัดการที่ได้ผลงาน ที่คุ้มค่า เมื่อเทียบกับเป้าหมาย งบประมาณ และเวลาที่ใช้ไป 4) หลักการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอก มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และร่วมแสดงความคิดเห็นได้ 5) หลักความรับผิดชอบ มีระบบให้บุคลากรตระหนัก ในความรับผิดชอบต่อนักที่และศักยภาพของตนเอง 6) หลักความเสมอภาค มีการให้บริการอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เลือกปฏิบัติ กลั่นแกล้ง เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ภาพที่ 1 สรุปองค์ความรู้การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครอง จังหวัดปัตตานี

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไป ส่วนใหญ่มีอายุ 41 - 50 ปี เป็นเพศหญิง จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และ 2) ระดับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานีตามการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านหลักความโปร่งใส มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความเสมอภาคตามลำดับ จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรตามนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล และ 2) ควรมีการเปรียบเทียบกับกลุ่มงานอื่นเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางปรับปรุงและพัฒนาอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา นิยมพลวัฒน์. (2568). การประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมและธรรมาภิบาลเพื่อการพัฒนาวิทยาลัยชุมชนอย่างยั่งยืน. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์, 8(1), 60-73.
- คำสั่งกรมการปกครอง. (2562). เรื่องการจัดตั้งโครงสร้างส่วนราชการและการแบ่งงานภายในกรมการปกครอง. คำสั่งกรมการปกครองกรมการปกครอง ที่ 1752/2562 ภาคผนวก ก เอกสารแนบท้าย หน้า 1-4. เรียกใช้เมื่อ 7 กันยายน 2568 จาก <https://multi.dopa.go.th/audit/assets/modules/news/uploads/ef4164f9e36b147bd0e46244207dc1085f5f10e787b2b9211447897279971172.pdf>
- ชมภูษ พุฒินทร เอกเกื้อบุญ และคณะ. (2568). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2: กรณีศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารสังคมพัฒนศาสตร์, 8(8), 197-209.
- ณภัทร พันภัย และคณะ. (2565). การพัฒนาการบริหารจัดการภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลในการปกครองท้องถิ่นของประเทศไทย. Journal of Modern Learning Development, 8(4), 191-205.
- ดนัย ลามคำ และคณะ. (2567). การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาล ตำบลนาหนองทุ่ม อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. Administrative Journal for Local Development, 3(2), 1-18.
- ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2557). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS. (พิมพ์ครั้งที่ 15). นนทบุรี: เอส อาร์พรีนติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- พิชัยรัฐ หมิ่นด้วง และนัสพงษ์ กลิ่นจำปา. (2564). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู. Journal of Roi Kaensam Academi, 6(9), 425-438.
- ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์กร. (2568). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 3(3), 1139-1157.
- วรยุทธ สถาปนาศุภกุล และสมยศ ปัญญามาก. (2561). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พื้นที่อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วารสารแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน, 15(2), 92-102.
- วรานุช เทพจันทร์ และโกศล สอดส่อง. (2567). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลหนองแวงแก้มหอม อำเภอไชยวาน จังหวัดอุดรธานี. วารสารปารมิตา ศูนย์วิจัยธรรมศึกษา สำนักเรียนวัดอาวุธวิ กสิดาราม, 6(1), 574-586.
- วิภาพรณ โคตร์สุข และชาญยุทธ หาญชนะ. (2568). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ อำเภอนาหว้า จังหวัดหนองคาย. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 8(1), 324-339.

- ศราวฤดี ดาวกรงแก้ว และคณะ. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานสำนักงานเขตประเวศ กรุงเทพมหานคร. วารสารรัชต์ภาคย์, 15(40), 147-159.
- ศิริประภา พัฒม. (2564). การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยหิน อำเภอย้ายบด จังหวัดลพบุรี. ใน สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- อภิชัย พิทยานุรักษ์กุล. (2566). ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย. วารสารวิชาการรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์, 5(2), 1-12.
- อภิณพ ปัญญวัฒน์ และโกศล สอดส่อง. (2568). การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของที่ทำการปกครองอำเภอนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสารมณีเชษฐาราม วัดจอมมณี, 8(1), 484-496.